«Діти війни» в повісті М. Вінграновського «Первінка»

Діти війни. Скільки випало на їхню долю! Поневіряння, голод, холод, втрата близьких і рідних. І все це вони змушені були витримати, перенести, всім переболіти, передчасно розлучившись із найкращою порою життя —- дитинством. Війна зробила їх дорослими. Страшним вогняним смерчем прокотилася Друга світова війна по Україні. Сотні знищених міст і сіл, зруйнованих заводів і фабрик, шахт, мільйони загиблих. Поля, засіяні замість жита й пшениці залишками снарядів і бомб.

Після звільнення України від німецько-фашистських загарбників потроху оживала, відроджувалась українська земля. І хоч кровопролитна війна ще не закінчилася, хоч на Заході ще гриміли бої, життя на звільненій від ворога території України потроху налагоджувалось. Оповідання Миколи Вінграновського «Первінка» переносить нас у той далекий останній рік війни. У старенькій напівзруйнованій хаті жила жінка Марія та її троє дітей, найстаршому з яких — Миколці — було всього дванадцять років. Життя цих дітей війни було надзвичайно тяжким: доводилося терпіти і голод, і холод. Чоловік Марії Максим Миколайович присилав трохи грошей з фронту. Але Марія не витрачала їх, збирала потроху, сподіваючись купити корову, щоб легше було прогодувати дітей. Проте гроші в кінці війни дуже знецінились, і придбати корову за невеликі гроші було важко. Ще й до того Марія захворіла, сама піти на базар не могла і доручила це зробити Миколці.

Хлопчик був не за роками серйозний, кмітливий: адже він був старшеньким у сім'ї. Війна одразу зробила його ніби дорослішим. Він розумів, яка відповідальність на нього покладена. Зі схованими за пазухою грошима він прийшов до напівзруйнованого міста. Було вже нерано, і базар знелюднів. І корів було небагато — усього чотири. А грошей — обмаль. Проте Миколці пощастило-таки купити чорненьку корівку — худу, аж ребра світили, з маленьким, як яблучко, вим'ям. Тітонька, яка продавала корову, сказала, що звуть її Первінкою і дає вона три склянки молока. Розрахувавшись із тітонькою, Миколка взяв налигача і повів корівку додому. Він був дуже задоволений: адже і корову купив, і гроші заощадив. П'ятдесят тисяч у нього ще залишилось.

Та шлях додому був важкий і небезпечний. Тікаючи, німці так покалічили землю, що йти було неможливо, — самі вибоїни та болота. Дорога розгрузла. А скрізь лежали трупи вбитих німцями коней та корів. Та ще навколо було все заміноване. Скоро й смеркло. Хлопчик дуже стомився і, підгодувавши корівку, сів відпочити у полі, та й заснув. А вранці, коли прокинувся, потрапив під обстріл: йшов повітряний бій між нашими і німецькими літаками, і хлопчик разом із коровою переховувався у воронці від бомб. Та все-таки йому вдалося цілим і неушкодженим дістатися додому, де чекала його схвильована мати, а назустріч пішов розшукувати Миколку дід Рятушняк. Привівши додому разом із дідом Пер-вінку, Миколка замислився: а чим же вони будуть її годувати? Вирішили, що годуватимуть соломою з хатніх стріх. Зате радості було!

Своя-таки корівка!Самі харчувалися теж абичим: то лободою, то щавлем, іноді Миколці вдавалося розшукати трохи магара, і він варив кашу для хворої матері. Допомагав як міг і дід Рятушняк. І таки вижили вони, вистояли. Дочекалися тата, який повернувся з фронту. А тато з дідом Рятушняком відкопали зерно, що заховали перед тим, як німці вступили у село. І почалася сівба. Найкраще свято для хлібороба.

Попереду було мирне життя. А в тому, що дожили до цього, неабияку роль відіграв хлопчик, ще дитина, але дитина, яку дорослою зробила війна.